

3. Правильний вибір пакування дозволяє забезпечити збереження смакових якостей, аромату та безпеки ковбасних виробів, що є важливим як для виробників, так і для споживачів.

Список використаних джерел

1. Баль-Прилипка Л.В. Технологія зберігання, консервування та переробки м'яса: підручник. Київ: КВІЦ, 2010. 469 с.
2. Пакувальні матеріали, пакувальне обладнання, фасувальне обладнання URL: <http://skladpack.com.ua/upakovochnoeobogudovanie> .
3. Сирохман, І. В. Загородня В. М. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 616 с.
4. Pearson A.M., Dutson T.R., Shand R.J. Handbook of Meat, Poultry and Seafood Quality - Reducing the Risk of Foodborne Diseases, Woodhead Publishing, 2007.
5. Review A., Bartz J.A., Brecht R.J., Mahovic M. Modified Atmosphere Packaging for Fresh-Cut Fruits and Vegetables. *Journal of Food Science*, V. 66, Issue 9, 2001.

УДК:636.32/.38.064. 22

ВІКОВІ ЗМІНИ ЖИВОЇ МАСИ ПОМІСНИХ МОЛОЧНИХ КІЗ

Кітаєва А.П., д. с.-г. н., професор, **E-mail:** kafedratvppt@ukr.net
Слюсаренко В.С., аспірант, **E-mail:** vsvslusarenko036@gmail.com

Одеський державний аграрний університет, Україна, м. Одеса

У статті висвітлено результати дослідження, у якому було вивчено показники живої маси від народження до 18-місячного віку кізочок, та цатики до 2 місячного віку, одержаних від схрещування козематок зааненської, альпійської, корсиканської порід з козлом тогенбурської породи. Встановлено, що кізочки зааненської породи переважали своїх ровесниць від козематок альпійської, та корсиканської порід.

Ключові слова: кізочки, цатики, породи, показники, жива маса.

Починаючи з 1960-х років, світова популяція кіз неухильно зростала через зміну економічних моделей і еволюцію харчових уподобань людини.

Очікувалося, що до 2021 року глобальна популяція кіз перевищить 1 мільярд, що на 46% більше, ніж у 2000 році [1].

В Азії мешкає понад 50% світового поголів'я кіз, більшість цих тварин – у Китаї, Індії та Пакистані [2,3]. Зі швидким розвитком широкомасштабного розведення молочних кіз молочні кози Зааненські

стали кращим вибором для тваринників завдяки їх надійній репродуктивній продуктивності та високій надоїв молока.

В останні роки дослідження росту, забою та розвитку органів молочних кіз просунулися вперед. Встановлено, що збалансований поживний корм сприяє росту та розвитку молочних кіз та покращенню надоїв у період лактації [4].

Достатнє споживання білка також сприяє росту та нарощуванню м'язів. Дослідження розвитку органів у молочних кіз в основному зосереджено на молочній залозі та травній системі. Правильне харчування та багаті поживними речовинами корми сприяють розвитку молочних залоз, що сприяє збільшенню надоїв і покращенню якості молока. Крім того, розвиток травної системи відіграє важливу роль у травленні, всмоктуванні та зростанні їжі у молочних кіз [8].

Що стосується забою, дослідники зосередилися на оптимізації техніки забою та впровадженні нового обладнання для забою, такого як електронна анестезія та техніка точного позиціонування забою. Ці досягнення спрямовані на зменшення стресу та болю, які відчувають молочні кози під час забою, одночасно підвищуючи ефективність і безпеку. Однак є мало даних щодо харчової підтримки, потреб у зростанні, продуктивності росту та ефективності перетворення корму молочних кіз на різних фізіологічних стадіях.

Зокрема, існує значний брак інформації щодо закономірностей росту та розвитку тіла та внутрішніх органів.

Таким чином, наші головні цілі включають комплексне дослідження впливу різних рівнів годівлі на продуктивність росту, забійні характеристики, дозрівання тканин і органів, а також характерні алометричні моделі росту молочних кіз Saanen.

У цьому дослідженні зібрано знання про харчові потреби та траєкторію розвитку молочних кіз на цій фізіологічній стадії та надано базовий посібник для розробки комплексних стандартів кормів, адаптованих до конкретних потреб молочних кіз.

Матеріал та методика виконання. Робота виконувалася у СТОВ «Роздільнянське», Роздільнянського району, Одеської області. На помісному поголів'ї кіз молочного напрямку продуктивності з цапами Тоггенбургської породи. Живу масу у кізочок визначали у такий віковий період як: 2,6,12,18 місяців. Цапиків після відлучення від матерів 2 місячному віці реалізували, тому й живу масу визначали при народженні та у 2 місячному віці, так як кізочки утримувалися для подальшого розведення, а цапиків реалізовували на м'ясо після відлучення, що видно з наступної таблиці 1.

Дані таблиці показують, що нащадки козоматок зааненської породи в усі вікові періоди, крім при народженні мали більшу живу масу, порівняно з ровесниками одержаними від матерів інших порід.

За період росту від народження до 18 місячного віку кізочки зааненської породи мали більшу живу масу, ніж ровесниці альпійської породи на 1,5-7,3 кг або на 24,2-24,8% порівняно з нащадками корсиканської породи відповідно на 1,7-7,3 або на 10-27,7% при високому при високому ступені вірогідності.

Таблиця 1. **Вікові зміни помісного молодняка кіз, кг**

Вік, міс	Порода					
	Зааненська (n=10)		Альпійська (n=7)		Корсиканська (n=8)	
Кізочки						
При народженні	2,85±0,083)		3,00±0,219		2,50±0,108	
2	10,69±0,138		9,13±0,322		8,98±0,207	
6	18,43±0,325***		13,23±0,421		12,91±0,215	
12	24,71±0,520		19,79±0,629		19,34±0,321	
18	37,00±0,763		29,67±0,943		28,97±0,481	
Цапики						
При народженні	n=10	3,18±0,173	n=13	2,90±0,132	n=12	2,47±0,094
2	n=10	11,06±0,222	n=13	8,98±0,161	n=12	8,92±0,481

Що стосується цапиків то нащадки матерів зааненської породи також мали більшу живу масу прорівняно з ровесниками інших порід. Так це перевищення склало порівняно з ровесниками одержаними від матерів альпійської породи при народженні 0,2 кг або 9,6%, а корсиканської породи -0,7 або 28,7%. Аналогічні результати щодо живої маси цапиків були й у 2 місячному віці. Цапики зааненської породи мали вірогідно більшу живу масу, ніж ровесники альпійської породи на 2,0 кг або на 23,2% , а корсиканської породи – на 2,1 кг або 24,0%.

Висновки

1. За період росту від народження до 18 місячного віку кізочки зааненської породи мали більшу живу масу, ніж ровесниці альпійської породи на 1,5-7,3 кг або на 24,2-24,8% порівняно з нащадками корсиканської породи відповідно на 1,7-7,3 або на 10-27,7%

2. Цапики зааненської породи мали вірогідно більшу живу масу, ніж ровесники альпійської породи на 2,0 кг або на 23,2%, а корсиканської породи – на 2,1 кг або 24,0%.

Список використаних джерел

1. Miller, B.A.; Lu, C.D. Current status of global dairy goat production: An overview. *Asian-Australas. J. Anim. Sci.* 2019, 32, 1219–1232. [[Google Scholar](#)] [[CrossRef](#)]
2. Zobel, G.; Neave, H.W.; Webster, J. Understanding natural behavior to improve dairy goat (*Capra hircus*) management systems. *Transl. Anim. Sci.* 2019, 3, 212–224. [[Google Scholar](#)] [[CrossRef](#)] [[PubMed](#)]
3. Vargas-Bello-Pérez, E.; Tajonar, K.; Foggi, G.; Mele, M.; Simitzis, P.; Mavrommatis, A.; Tsiplakou, E.; Habib, M.R.; Gonzalez-Ronquillo, M.; Toro-Mujica, P. Consumer attitudes toward dairy products from sheep and goats: A cross-continental perspective. *J. Dairy Sci.* 2022, 105, 8718–8733. [[Google Scholar](#)] [[CrossRef](#)]

УДК: 798.664(477.74-20)

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОМІРІВ ТА ЖВАВОСТІ КОНЕЙ РИСИСТИХ ПОРІД, ЯКІ ВИПРОБУВАЛИСЬ НА ФІЛІ "ОДЕСЬКИЙ ПОДРОМ" ДП "КОНЯРСТВО УКРАЇНИ"

Косенко С.Ю., кандидат с.-г. наук, доцент. E-mail: kosenkosu@ukr.net
Чебан В.С., аспірант. E-mail: vova.kirito@gmail.com

Одеський державний аграрний університет, Україна, м. Одеса

Анотація. Вивчали взаємозв'язок основних промірів коней та їх жвавості. Встановлено, що між екстер'єрними промірами та жвавістю коней на 1600 м виявлена незначна позитивна кореляція, найбільший показник якої існує між жвавістю та обхватом грудей - $0,32 \pm 0,037$ у орловських та $0,31 \pm 0,034$ у призових рисаків.

Ключові слова: орловська рисиста порода, призова рисиста порода, іподром, випробування, жвавість, проміри, роботоздатність.

Вступ. Орловський рисак є універсальною породою, яка, крім випробувань на іподромах, використовується у драйвінгу, класичних видах кінного спорту, кінному туризмі, а також поповнює ринок коней хобі-класу. Основним методом селекційної роботи з орловською рисистою породою є чистопородне розведення за комплексом ознак, а саме: роботоздатність, (жвавість, скороспілість, витривалість, довговічність та ін), а також вираженість типу, правильність екстер'єру, проміри [1,2]. Проте в історії орловської рисистої породи як у ХІХ, так і в ХХ ст, неодноразово використовувалися прийоми, спрямовані на вдосконалення саме жвавості, внаслідок чого в результаті простого відтворного